

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.02.2000, sp. zn. 20 Cdo 2283/98, ECLI:CZ:NS:2000:20.CDO.2283.1998.1

Číslo: 33/2001

Právní věta:

Věřitel, který jako osoba odkázaná se svým nárokem na nejvyšší podání (§ 336b odst. 2, písm. i/ o.s.ř.) přihlásil pohledávku k uspokojení z rozdělované podstaty před vydáním dražební vyhlášky, nepatří mezi osoby vypočtené v ustanoveních § 336 odst. 1 a § 336c o.s.ř. a dražební vyhláška mu nemusí být doručena.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.02.2000

Spisová značka: 20 Cdo 2283/98

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 336b odst. 2 písm. i)

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 3. 4. 1998 odmítl – odkazuje na ustanovení § 218 odst. 1 písm. b) o.s.ř. – odvolání I. P. proti usnesení ze dne 25. 2. 1998, jímž O k r e s n í s o u d v Jablonci udělil ve smyslu § 336h, § 336i a § 336j o.s.ř. příklep tam označené nemovitosti J. N. jako osobě, která učinila nejvyšší podání (560 000 Kč). Určil, že nabude-li toto usnesení právní moci a zaplatí-li vydražitel nejvyšší podání po odečtení již složené jistoty 143 937 Kč, tedy částku 416 063 Kč do jednoho měsíce od právní moci usnesení, stává se vydražitel vlastníkem vydražené nemovitosti ke dni udělení příklepu, a rozhodl, že podle tohoto usnesení bude u příslušného katastrálního úřadu vyznačeno vlastnické právo vydražitele k vydražené nemovitosti.

Odvolací soud citoval ustanovení § 336 odst. 1 a § 336j o.s.ř., uváděje, že odvolatel je jako věřitel, jenž přihlásil do vykonávacího (exekučního) řízení svou vykonatelnou pohledávku proti J. V. (manželu povinné), osobou, pro niž se informace o průběhu exekuce uveřejňují na úřední desce soudu. Soud uzavřel, že usnesení o příklepu nebylo třeba odvolateli doručovat, a právo odvolání mu nepřísluší (není osobou oprávněnou je podat), protože nebyl na dražbě přítomen a nevznášel námitky.

I. P. (zastoupen advokátkou) podal proti usnesení odvolacího soudu včasné dovolání, namítaje, že

postupem soudů obou stupňů mu – ve smyslu § 237 písm. f) (správně § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř. – byla odňata možnost jednat před soudem (tedy, že je dán dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. a/ o.s.ř.). Konkrétně dovolatel uvádí, že podáním z 23. 7. 1997 se vůči povinnému J. V. domáhal uspokojení své pohledávky prodejem nemovitosti. Vzhledem k tomu, že k téže nemovitosti nelze vést více dražebních řízení, učinil toto podání formou připojení k probíhajícímu řízení o výkon rozhodnutí týkajícímu se stejné nemovitosti a vedenému proti manželce povinného M. V., neboť nemovitost je v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů V. Nemovitost řádně označil a z podání bylo jasné patrné, čeho se domáhá. Podle svého přesvědčení se tak dovolatel stal účastníkem řízení v této věci jako oprávněný. Jako s oprávněným s ním proto měl soud jednat. Coby dalšímu oprávněnému mu tudíž také měla být doručena dražební vyhláška ve smyslu ustanovení § 336c odst. 1 písm. a) o.s.ř. Jestliže se tak nestalo, měl důvod k podání odvolání ve smyslu § 336j odst. 2 o.s.ř. (a učinil tak 12. 3. 1998); odmítnutím odvolání mu byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Proto dovolatel požaduje, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. e) o.s.ř., avšak není důvodné.

N e j v y š š í s o u d proto dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o.s.ř. (tzv. “zmatečností”), a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o.s.ř.). Jelikož jiné vady z obsahu spisu nevyplývají, Nejvyšší soud zkoumal, zda řízení je postiženo vadou tvrzenou dovolatelem.

Ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř. spojuje zmatečnost řízení se skutečností, že účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

V rozhodnutích, uveřejněných pod čísly 27/1998 a 49/1998 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v mnoha rozhodnutích dalších, Nejvyšší soud opakovaně vysvětlil, že po změnách, jichž s účinností od 1. 1. 1996 doznalo ustanovení § 237 písm. f) o.s.ř. (tím, že za slovo “byla” byla vložena slova “v průběhu řízení nesprávným”), je za “postup soudu v průběhu řízení” možno považovat jen činnost, která vydání konečného soudního rozhodnutí předchází, nikoli vlastní rozhodovací akt soudu, který má za úkol průběh řízení zhodnotit. Rozhodnutím odvolacího soudu o odmítnutí odvolání (v něm projeveným hodnotícím úsudkem, že I. P. není osobou oprávněnou k podání odvolání) tedy zmatečnost podle § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř. založit nelze (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu z 26. 11. 1997, sp. zn. 2 Cdon 887/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1998, pod číslem 42).

Zbývá vypořádat se s tvrzením, že soudy odňaly dovolateli možnost před soudem jednat tím, že s ním ani před vydáním napadeného usnesení nejednaly jako s oprávněným, ač se jím v důsledku podání ze dne 23. 7. 1997 stal.

Z obsahu spisu se podává, že usnesením ze dne 19. 3. 1997 nařídil soud prvního stupně k návrhu oprávněné, podle tam identifikovaného vykonatelného platebního rozkazu Krajského soudu v Ústí nad Labem, výkon rozhodnutí prodejem označené nemovitosti v bezpodílovém spoluvlastnictví povinné a jejího manžela (J. V.), a toto rozhodnutí nabylo právní moci 12. 4. 1997. V době po vydání usnesení o ustanovení znalce O. Ž. (ze dne 30. 6. 1997) a před vydáním usnesení o odhadní ceně (ze dne 1. 12. 1997) a dražební vyhlášky (usnesením ze dne 5. 1. 1998) pak dovolatel podáním ze dne 23. 7. 1997 došlým soudu 24. 7. 1997 (č. l. 22) exekučnímu soudu oznámil, že se připojuje do řízení s vykonatelnou pohledávkou, kterou má proti manželu povinné, a již konkretizoval a doložil listinami

(srov. č. l. 23-25). Současně navrhl, aby z výtěžku prodeje nemovitosti byla uspokojena i jeho pohledávka a požádal, aby – je-li to možné – byl prostřednictvím své zástupkyně (jejíž plnou moc přiložil – srov. č. l. 26) vyrozuměn o termínu dražby. Usnesení o odhadní ceně ani dražební vyhláška pak dovolateli (jeho zástupkyni) doručeny nebyly; jmenovaný se nezúčastnil (ani prostřednictvím své zástupkyně) dražby konané dne 25. 2. 1998 (srov. protokol o jednání na č. l. 71-72) a nebylo mu rovněž doručeno výše cit. usnesení o příklepu.

Podle ustanovení § 254 odst. 1 o.s.ř. na výkon rozhodnutí se užije ustanovení předcházejících částí (občanského soudního řádu), není-li v této části (části šesté občanského soudního řádu) uvedeno jinak.

Přiměřené použití ustanovení § 92 odst. 1 o.s.ř., jež upravuje institut přistoupení dalšího účastníka do řízení (na straně žalobce nebo žalovaného), je v exekučním řízení pojmově vyloučeno, neboť jeho uplatnění je možné jen ve sporném řízení, jímž řízení o výkon rozhodnutí není. Vyslovené závěry jsou sdíleny jak právní teorií (srov. např. Bureš, J. – Drápal, L. – Mazanec, M: Občanský soudní řád. Komentář. 3. vydání, Praha, C. H. Beck 1997, str. 888, nebo Macur, J. : Kurs občanského práva procesního – Exekuční právo. 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1998, str. 48), tak soudní praxí (srov. mutatis mutandis např. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 7, ročník 1999, pod číslem 73). Ostatně, toto ustanovení předpokládá, že přistoupení do řízení navrhne soudu některý z dosavadních účastníků řízení.

Okruh účastníků exekučního řízení pak vymezuje ustanovení § 255 o.s.ř., a to tak, že jimi jsou oprávněný a povinný (odstavec 1), případně – jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy věci ve společném jmění manželů – manžel povinného (odstavec 2). Společenství více oprávněných je ve vykonávacím řízení vedeném pro vymožení peněžitého plnění možné jen tehdy, vychází-li ze stejného exekučního titulu. Dovolatel tudíž oprávněným ve smyslu výše citovaného ustanovení nebyl.

Další osoby (plátce mzdy, dlužník povinného, dražitelé, spoluvlastníci prodávané věci, atd.) se účastní exekučního řízení jen v těch jeho úsecích, v nichž jim právní úprava přiznává procesní práva, popřípadě jim ukládá procesní povinnosti. Pro výsledek dovolacího řízení je proto podstatné, jaké procesní postavení a jaká odtud plynoucí procesní práva dovolateli založilo jeho podání ze dne 23. 7. 1997.

Podle ustanovení § 336a odst. 4 o.s.ř. soud rozhodnutí, kterým určí odhadní cenu, doručí osobám uvedeným v § 336 odst. 1 (to jest oprávněnému, dlužníku, spoluvlastníkům, osobám, pro něž váznou na nemovitosti jiné závady, a okresnímu úřadu), jakož i osobám, pro které váznou na nemovitosti věcná práva patrná ze spisu.

Ustanovení § 336c odst. 1 o.s.ř. pak určuje, že dražební vyhláška se doručí oprávněnému, povinnému, spoluvlastníku a každému, kdo má na nemovitosti věcné nebo předkupní právo, jsou-li patrna ze spisů anebo z evidence nemovitostí (písmeno a/), orgánům, které vyměřují a vymáhají daně a veřejné dávky a pojistné nemocenského pojištění (písmeno b/) a úřadům uvedeným v § 335 odst. 4 (písmeno c/). Podle ustanovení § 336c odst. 3 o.s.ř. soud vyvěsí dražební vyhlášku na úřední desce soudu a požádá místní orgán územní samosprávy, v jehož obvodu je nemovitost, aby podstatný obsah vyhlášky uveřejnil způsobem v místě obvyklým.

Dovolatel mezi osoby vypočtené ve výše citovaných ustanoveních nepatří. Jako věřitel bezpodílového spoluvlastníka nemovitosti, jejíž prodej byl nařízen, je osobou odkázanou se svým nárokem na nejvyšší podání (srov. § 336b odst. 2 písm. i/ o.s.ř.), která tento nárok procesním podáním účinným k 24. 4. 1997 (kdy dovolatelova přihláška došla soudu) též řádně přihlásila a – ve shodě s ustanovením § 336b odst. 2 písm. j) o.s.ř. – prohlásila, že žádá zaplacení v hotovosti.

Vyjma pořadí, v jakém jsou přihlášené pohledávky uspokojovány z rozdělované podstaty (tam, kde se zásada priority podle ustanovení § 337 o.s.ř. v rámci jednotlivých tříd prosazuje), nemůže být procesní postavení věřitele, který přihlásil svou peněžitou pohledávku k uspokojení z rozdělované podstaty ještě před vydáním dražební vyhlášky, jiné, než postavení těch věřitelů, kteří pohledávku stejné třídy přihlásili na základě výzvy obsažené v dražební přihlášce. Známým věřitelům povinného (zde známému věřiteli manžela povinné) se dražební vyhláška nedoručuje. Ustanovení § 336c odst. 4 o.s.ř., podle kterého přihlásí-li se oprávněný z předkupního práva později, doručí se mu dražební vyhláška do vlastních rukou tak, aby k doručení došlo ještě před zahájením dražby, tuto zásadu (právě proto, že ji prolamuje jen pro přihlašovatele oprávněného z předkupního práva) potvrzuje.

Účinná ochrana práv věřitelů, kteří přihlásili své pohledávky za účelem uspokojení z rozdělované podstaty (osob odkázaných se svými nároky na nejvyšší podání), a nemají k nemovitosti věcné nebo předkupní právo (§ 336c odst. 1 písm. a/ o.s.ř.), ostatně na jejich účasti při dražbě bezprostředně závislá není (právě proto, že nejde o přihlášku k účasti na dražbě, nýbrž k účasti na rozvrhu); plně se prosazuje až při rozvrhovém jednání, k němuž jsou tito věřitelé předvoláni (srov. § 336n odst. 1 o.s.ř.). Jestliže dovolatel přihlásil řádně svou pohledávku (včetně požadavku její úhrady z výtěžku prodeje) ještě před vydáním dražební vyhlášky, pak z hlediska dalšího obsahu vyhlášky pro něj mohla mít význam jen informace o dni konání dražby; nikoli však jako pro věřitele, který není věřitelem s předkupním právem (srov. též § 336d odst. 1, větu druhou, o.s.ř.), nýbrž jako pro potenciálního zájemce o koupi dražené nemovitosti (srov. § 336d odst. 1, větu první, o.s.ř.), jenž věřitelem ani být nemusí a právo na doručení dražební vyhlášky rovněž nemá.

Postup soudu prvního stupně tedy nebyl nesprávný, jestliže dovolateli po dni jeho přihlášky (po 24. 7. 1997) nedoručoval písemnosti určené osobám uvedeným v § 336 odst. 1 o.s.ř. (§ 336a odst. 4 o.s.ř.) a § 336c o.s.ř. Odvolací soud pak se jmenovaným v řízení o odvolání proti usnesení o příklepu správně nejednal jako s osobou, jejíž aktivní legitimace k podání odvolání se odvíjí z ustanovení § 336j odst. 2 o.s.ř.

Lze uzavřít, že řízení zmatečností podle § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř. netrpí, a správnost napadeného rozhodnutí se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu zpochybnit nepodařilo.

Nejvyšší soud proto dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), jako nedůvodné usnesením zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o.s.ř.).